

KOMMISSIONEN MOD GRÆKENLAND
DOMSTOLENS DOM (plenum)
5. oktober 2004 *

I sag C-475/01,

angående et traktatbrudssøgsmål i henhold til artikel 226 EF,

anlagt den 6. december 2001,

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved E. Traversa og M. Condou Durande, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger,

støttet af:

Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland ved K. Manji, som befuldmægtiget,

intervenient,

* Processprog: græsk.

mod

Den Hellske Republik ved A. Samoni-Rantou og P. Mylonopoulos, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgt,

har

DOMSTOLEN (plenum)

sammensat af præsidenten, V. Skouris, afdelingsformændene P. Jann, C.W.A. Timmermans, A. Rosas, C. Gulmann, J.-P. Puissochet og J.N. Cunha Rodrigues, samt dommerne R. Schintgen, F. Macken, N. Colneric og S. von Bahr (refererende dommer),

generaladvokat: A. Tizzano

justitssekretær: ekspeditionssekretær L. Hewlett,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 16. september 2003,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 15. januar 2004,

afsagt følgende

Dom

- 1 Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber har i stævningen nedlagt påstand om, at det fastslås, at Den Helleniske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 90, stk. 1, EF, idet den har opretholdt en lavere punktafgift på ouzo end den, der anvendes på andre alkoholholdige drikkevarer.
- 2 Ved kendelse afsagt af Domstolens præsident den 25. juli 2002 har Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland fået tilladelse til at intervenere til støtte for Kommissionens påstande. Det har ikke indgivet skriftligt indlæg og var ikke repræsenteret under retsmødet.

Retsforskrifter

Fællesskabsbestemmelser

- 3 Rådets direktiv 92/83/EØF af 19. oktober 1992 om harmonisering af punktafgiftsstrukturen for alkohol og alkoholholdige drikkevarer (EFT L 316, s. 21) fastsætter bestemmelser for indførelse af en punktafgift for hver af de varer, der er omfattet af direktivets anvendelsesområde. Dette er præciseret i direktivets artikel 19 og 20.

4 Artikel 19 i direktiv 92/38 fastsætter følgende:

»1. Medlemsstaterne pålægger ethanol en punktafgift i overensstemmelse med dette direktiv.

2. Medlemsstaterne fastsætter deres satser i overensstemmelse med direktiv 92/84/EØF.«

5 Følgende bestemmes i artikel 20 i direktiv 92/83.

»I dette direktiv forstås ved »ethanol«

— alle varer med et virkeligt alkoholindhold på over 1,2% vol., som henhører under KN-kode 2207 og 2208, selv når disse varer indgår i en vare, der henhører under et andet KN-kapitel

— varer med et virkeligt alkoholindhold på over 22% vol., som henhører under KN-kode 2204, 2205 og 2206

— konsumalkohol, der indeholder produkter, hvad enten disse er i opløsning eller ej.«

- 6 Punktafgiftsbeløbet er fastsat i henhold til artikel 21-26 i direktiv 92/83, idet artikel 23 under visse betingelser og for bestemte typer varer tillader reducerede punktafgiftssatser. Sidstnævnte bestemmelse har følgende ordlyd:

»Følgende medlemsstater kan på nedenstående produkter anvende reducerede satser, som kan ligge under minimumssatsen, men som ikke må være mere end 50% lavere end den normale nationale punktafgiftssats for ethanol:

[...]

- 2) Den Helleniske Republik: spiritus med anissmag som defineret i forordning (EØF) nr. 1576/89, farveløs og med et sukkerindhold på højst 50 g pr. liter, idet mindst 20% af det færdige produkts virkelige alkoholindhold skal udgøres af alkohol, der er aromatiseret ved destillation i traditionelle kobberklarepander til diskontinuerlig destillation med en kapacitet på højst 1 000 liter.«

De nationale bestemmelser

- 7 Lov nr. 2127/93 har til formål at gennemføre direktiv 92/83 i græsk ret.
- 8 Deri fastsættes grundsatsen for punktafgiften til ca. 294 000 GRD pr. 100 liter ren alkohol.

- 9 Lovens artikel 26 foreskriver imidlertid en nedsættelse på 50% af den nævnte sats på ouzo, idet punktafgiften på denne vare kun er ca. 147 000 GRD pr. 100 liter ren alkohol.

Den administrative procedure

- 10 Kommissionen modtog forskellige klager vedrørende de græske myndigheders anvendelse af en reduceret punktafgiftssats på ouzo, idet myndighederne anvender en mindre favorabel sats for andre alkoholholdige drikkevarer såsom gin, vodka, whisky, rom, tequila og risbrændevin.

- 11 Da Kommissionen fandt denne forskel i satsen uforenelig med artikel 90 EF, indledte den en traktatbrudsprocedure. Efter at have opfordret Den Helleniske Republik til at fremsætte sine bemærkninger fremsendte Kommissionen den 10. august 1999 en begrundet udtalelse, hvori den opfordrede denne medlemsstat til at træffe de nødvendige foranstaltninger til at efterkomme udtalelsen inden for en frist på to måneder at regne fra meddelelsen heraf. Da de græske myndigheder bestred den tilsidesættelse af fællesskabsretten, som var blevet gjort gældende over for dem, har Kommissionen anlagt denne sag.

Om traktatbruddet

- 12 Det bemærkes indledningsvis, at Kommissionen har understreget, at sagsanlægget udelukkende er begrundet i artikel 90 EF, og at det ikke omhandler artikel 23 i

direktiv 92/83. Den omstændighed, at Kommissionen ikke har anlagt et annullationssøgsmål til prøvelse af den sidstnævnte bestemmelse, berører således ikke antagelsen til realitetsbehandling af det foreliggende traktatbrudssøgsmål.

- 13 Kommissionen har i det væsentlige gjort gældende, at afledte fællesskabsretsakter skal fortolkes og gennemføres i medlemsstaternes interne retsordner på en måde, der er forenelig med EF-traktaten. Ifølge Kommissionen indebærer dette, at den omstændighed, at en bestemmelse i afledt ret tillader medlemsstaterne at pålægge en indenlandsk vare en reduceret punktafgiftssats, på ingen måde fritager medlemsstaterne fra deres forpligtelse til at overholde de grundlæggende principper i henhold til traktaten, heriblandt det princip, der fremgår af artikel 90 EF. Kommissionen er af den opfattelse, at Den Helleniske Republik har tilsidesat artikel 90, stk. 1, EF, idet den kun anvender en reduceret punktafgiftssats på ouzo. Det fremgår nemlig af Domstolens faste praksis, at en national afgiftsordning for at være forenelig med artikel 90 EF under alle omstændigheder skal udelukke, at der svares højere afgifter af indførte varer end af lignende indenlandske varer.
- 14 Den Helleniske Republik har bestridt den påstand, at den græske lovgivning er i strid med fællesskabsretten. Ifølge Den Helleniske Republik har Kommissionen, idet den alene støtter sig på artikel 90 EF, undladt at tage hensyn til den *lex specialis*, der finder anvendelse i den foreliggende sag, nemlig artikel 23 i direktiv 92/83, hvorefter medlemsstaten kan anvende en reduceret punktafgiftssats på ouzo. Den Helleniske Republik har ligeledes bestridt, at ouzo og andre alkoholholdige drikkevarer, såsom gin, vodka og whisky er lignende.
- 15 Herom skal det straks påpeges, at artikel 23, nr. 2, i direktiv 92/83 giver Den Helleniske Republik ret til at anvende en punktafgiftssats på ouzo, som kan ligge under minimumssatsen, uden at den dog kan være under 50% af den normale punktafgiftssats for ethanol.

- 16 Det er ubestridt, at Den Helleniske Republik har lagt artikel 23, nr. 2, i direktiv 92/83 til grund, da den fastsatte punktafgiftssatsen på ouzo til 50% af satsen, for andre alkoholholdige drikkevarer, og at den herved har overholdt betingelserne i denne bestemmelse.
- 17 Kommissionens sagsanlæg, der direkte har til formål at anfægte den punktafgiftssats, som det er tilladt Den Helleniske Republik at anvende på ouzo på grundlag af artikel 23, nr. 2, i direktiv 92/83, svarer således indirekte, men nødvendigvis til at bestride lovligheden af denne bestemmelse.
- 18 Der gælder i princippet for Fællesskabets institutioners retsakter en formodning om lovlighed, og de afføder derfor retsvirkninger, så længe de ikke er blevet trukket tilbage, annulleret under et annulationssøgsmål eller erklæret ugyldige som følge af en præjudiciel forelæggelse eller en ulovlighedsindsigelse (jf. i denne retning dom af 15.6.1994, sag C-137/92 P, Kommissionen mod BASF m.fl., Sml. I, s. 2555, præmis 48, og af 8.7.1999, sag C-245/92 P, Chemie Linz mod Kommissionen, Sml. I, s. 4643, præmis 93).
- 19 Som en undtagelse fra dette princip bør retsakter, der er behæftet med en mangel, hvis grovhed er så åbenlys, at den ikke kan tolereres af Fællesskabets retsorden, anses for ikke at have affødt nogen som helst, end ikke foreløbig, retsvirkning, dvs. at de juridisk bør anses for nulliteter. Denne undtagelse skal sikre en ligevægt mellem to grundlæggende, men undertiden modstridende krav, som en retsorden skal opfylde, nemlig stabiliteten i retsforhold og overholdelsen af lovens bogstav (jf. dommen i sagen Kommissionen mod BASF m.fl., præmis 49, og dommen i sagen Chemie Linz mod Kommissionen, præmis 94).
- 20 De konsekvenser, som er forbundet med konstateringen af, at en retsakt fra Fællesskabets institutioner er en nullitet, er så alvorlige, at det af retssikkerhedsmæssige grunde må kræves, at denne konstatering forbeholdes fuldstændig ekstreme tilfælde (dommen i sagen Kommissionen mod BASF m.fl., præmis 50, og dommen i sagen Chemie Linz mod Kommissionen, præmis 95).

- 21 Direktiv 92/83 kan imidlertid hverken i sin helhed eller for så vidt angår artikel 23, nr. 2, betragtes som en sådan nullitet.
- 22 Det bemærkes i øvrigt, at direktivet ikke er trukket tilbage af Rådet, og at direktivets artikel 23, nr. 2, hverken er annulleret eller erklæret ugyldig af Domstolen.
- 23 Under disse omstændigheder afføder artikel 23, nr. 2, i direktiv 92/83 retsvirkninger, for hvilke der gælder en formodning om lovlighed.
- 24 Det følger heraf, at da Den Helleniske Republik blot har opretholdt en national ordning, der er vedtaget på grundlag af artikel 23, nr. 2, i direktiv 92/83 og i overensstemmelse med denne bestemmelse, har den ikke tilsidesat sine forpligtelser i henhold til fællesskabsretten.
- 25 Henset til det foregående må det fastslås, at Den Helleniske Republik ikke har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til fællesskabsretten, idet den har opretholdt en lavere punktafgift på ouzo end den, der anvendes på andre alkoholholdige drikkevarer.
- 26 Kommissionens traktatbrudssøgsmål kan herefter ikke tages til følge.

Sagens omkostninger

- ²⁷ I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da Den Helleniske Republik har nedlagt påstand om, at Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger, og da Kommissionen har tabt sagen, bør det pålægges Kommissionen at betale sagens omkostninger. Ifølge procesreglementets artikel 69, stk. 4, første afsnit, bærer intervenienten Det Forenede Kongerige sine egne omkostninger.

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer Domstolen (plenum):

- 1) Den Helleniske Republik frifindes.**
- 2) Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber betaler sagens omkostninger.**
- 3) Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland bærer sine egne omkostninger.**

Underskrifter.